

Elfizetési díj.

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy órára helyen	1 frt 50 kr.

Egy: szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Tóter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBBI CIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszáz hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppel Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstien et Vo'ger (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest: Haasenstien és Vogler hirdetés közv. rodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitátor 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynöksége, József utca 10. sz. 1 emelet

Nyitási cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELT”
politikai és ögazdasági napilap
1876. hatdik évfolyamára.

A „Kelt” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy órára	1 frt 50 kr.
Egyesszám ára 7 kr.	

A megrendések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólított könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpénnyel szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelt” kiadója.

Ésrevételek

az erdélyi brtokrendezés tárgya-
ban 1876. február 12-én kiadott
minisri rendeletre.

I.

„Parturiur montes, nascitur ridiculus mus.”

Nem lehelföl nem jajdulunk mostoha sorsunk fölött, mikor annyi remény s várakozás után egy ily, birtokviszonyunk rendezésére lélegileg majdnem semmit érő rendelettel zurják ki szemünket.

Ugy látsz jelenlegi igazságügyérünk is akart a sok ürügyesnek következtében valamit tenni lszatni, azért, mint mostoha gyermeknek, e morzsát ide veté éhségünk csillapítására.

Mire való ott akkor e sok láрма? képviselői bizótágot küldeni ki már ez előtt egy évvel, egy törvényjavaslat kidolgozására? mire való volt hirlapilag felszólítani testületeket úgy, mint egyeseket, az erdélyi birtokrendezés körüli nézeteik — tapasztalataik özlésére? Nem képzelem, hogy ezek min ok nélkül történtek volna; hanem bizonyosan egyéb sürgősebb teendők miatt, erről most nem jut idő s addig míg idő lsz reá, egy kis mézes madzagot akartak zánkánál elhúzni.

De kérdés: hol van ennél sürgősebb teendő ily nyolcaszó pénzügyi viszonyok között?

Hol van sürgősebb teendő, mint egy ország-résznek vagyoni rendetlen gazdálkodási helyzetét emelni? hogy ez által adóját könnyebben fizető s szükség esetében áldozatkészebbé tegyük?

De tovább megyek s azt mondom, hogy a birtok viszonyok rendtelensége egy a polgári, mint a bünyügyi pereknek egy kifoghatatlan kuforrásául szolgál, a menyinyben ebből származnak a legtöbb birtokkövetelési igények, perek, ebből származnak tolvajlások — ezivakodások s ezek gyakori következménye, verekedés s halálesetek.

Hát nem sürgős teendője, e a törvényhozásnak, hogy ennek elhárítására a lehető megtegye?

Nem, hanem e helyett megszületik egy ministeri rendelet, mely ha tekintjük, a régiebb rendelettől mondhatni mit sem különbözik s annak hiányain nem segíthet.

Miután a szorgos teendők miatt a törvényhozás nem ért reá egy hosszabb időre kiható üdvös törvényt alkotni, s ha az erdélyi gazdasági-egylet által munkába vett és különböző szakértők közreműködésével kidolgozott czél szerű törvényjavaslatot nem tartotta bevárhatónak, a felküldött munkálatok és nyilatkozatokból ki lehetett volna venni, az eddig e tárgyban létre jött törvények és rendeletek hiányait s ha a körülményekből kifolyólag csak miniszteri rendelettel lehet a helyzeten segíteni, az lett volna a bár olyan, hogy e hiányokat, s a tagosításokat, birtokrendezéseket megnehezítő, mondhatni akadályozó okokat elhárítsa.

Legnagyobb baj az, hogy azt a régi mondást: „prokátor nemzet vagyunk”, az ily, mondhatni főleg gazdasági és technikai szakértelmet igénylő ügyeknél is első sorban szerepeltetjük.

Ezen új rendeletben is a gazdasági és technikai hátrányokra semmi ügyelet nincs s a mi kevés módosítás előfordul, azok inkább jogi természetűek.

Nem akarom a rendeletet jogi szempontból bíráltni, azt tegyék mások, mert ezen téren járlatlan vagyok, hanem előzőleg azon hiányokat, melyek a gyakorlati kivittelt illetik, s melyek az 1872-ik évi május 6-ikán kiadott ministeri rendeletnek főbb hiányai, s melyeknek javítására kellett volna e ministeri rendeletnek is törekedni addig is, míg a törvényhozás egy hosszú időre kiható üdvös törvényt hezött volna.

Vegyük tehát rendre; — mint fennebb is említém, csak a gyakorlati czél-szerűséget — kivittelt illetőleg:

1) Az 1872-iki ministeri rendelet

juk ezt. Tudja-e anyám, ki felel legjobban Pauláról? Paula maga. Ki csak egyszer látta őt és még is képes hazugsággal vádolni . . .

— Ah! vigyázz szavaidra Marczel, vágott anyám szavamba; most már te akarsz kíméletlen lenni irántam. Mindedig előnyben voltál mérsékeltiséggel, tartsd meg azt ezentul is. Édes istenem! hisz magam is ismerem Meré kisasszonyt, gyakran láttam őt, azt is megadom neked, hogy nagyon szép szemek vannak; de azt még soha se találtam, hogy a nyíltszívűség s őszintén elfogulatlanág bájjával bírta. Nagyanja környezetében azzal vádolták őt, hogy kissé alattomos; keveset beszélt, kikerült minden kérdészködést s senki sem közel titkos gondolatait.

— De hát kérem, ugyan kivel is közölte volna azokat? {Mostohaanyjával? nagyszülőivel? vagy azon barátokkal, kikkel soha sem birt életében? Szegény nyomorult szellem, kit fogságban tartottak lebilincselve a rossz akarat és együgyűség által!

— Nincs bizalmam az ily szegény elnyomott szellemekhez, kiknek fensőbbiségek aból áll, hogy tulgyék magokat a mindennapi élet apró szabályain.

S nekem pedig épen semmi bizalmam az oly közepszerűséghez, a mely gyűlöli mind azt, a mit nem ért, és a kicsinyeskedő érnységkőhöz, kik eltiporják a valódi érnnyt.

Anyám egy perczig gondolkodni látszék s aztán folytatta;

— Lássuk csak Marczel, most józan eszedhez fordulok. Láttál-e valaha füstöt tűz nélkül? Lehetősége-e az, hogy egy egész fia-

34. §. azon rendeletére, hogy a mérnököt, a törvényszék utólagos jóváhagyása mellett a volt földesur fogadják fel, semmi intézkedést nem tesz, hogy azon mérnök a vallás és közoktatási miniszter urnak 1867 október 26-án 934. elnöki az 1868. május 17-én 6922 és végre az 1874. október 23-án 29065 számok alatti magas rendeleteiben megszabott szakképzett egyén legyen, hanem elnézi, hogy egész községek anyagi jólétét kontár, szakavatlanok kezére bizzák akárhánny törvényszék jóváhagyása mellett, vagy pedig királyi s megyei alkalmazásban létező mérnökök neve alatt működnek, kik kir. hivatali elfoglaltságok miatt az ügynek a birtokosság rendkívüli romlására utána nem nézhetnek, míg ellenben az új ministeri rendelet 2. §. bármely fél képviseltetését zugirkászok által határozottan megtiltja, pedig csak egyes fél érdekét, nem pedig egész község gazdasági jövőjét tartja kezéi között.

Ebből is kitűnik, hogy mindig a jogi kérdést teszik első sorba, egy ilyen határozottan gazdasági és technikai ügynél is.

2) Kirívó hiánya az 1872-iki rendeletnek az osztályozásnak a felmérés hitelesítése utánra való rendelkezése, mit e miniszteri rendelet is a 9. és 10. §-ban meghagy, azon módosítással, hogy a működő mérnököt, mint a ki a helyi viszonyokkal ösmerősebb, meghallgatja s az osztályozásnál felügyelői teendőivel bizz meg.

De nem fontolta meg e rendelet írója, ki a körülményekkel úgy látszik ösmeretlen, azt: hogy az erdélyi földrészelek fekvése gyakran olyan, hogy egyes földrészeket két, három, sőt négy különböző osztályba is kell sorolni, minek láthatóvá tételére okvetlen szükséges az egyes osztályokat a térképen vonalokkal elkülöníteni s az osztályokat az egyes részletekbe beírni.

Továbbá ugyanezen osztályokat a megfelelő területtel a földkönyv és birtokívek egyes rovataiba bevezetni.

Ki áll jót, hogy ilyen beiratásoknál, bevezetéseknel (a fel nem tételezhető rossz akaratot nem említve) a mérnök el nem véti? s egy már hitelesített térképen földkönyvben és birtokívekben rajzolni, írkalni, sőt vétség esetében a vakarást is megengedni (mert ez intézkedés arra kénytelen) helyes eljárás-e? Míg ellenben, ha a hitelesítés előtt történik meg az osztályozás, az eféle hibák a hitelesítéskor megvizsgáltatván, az osztályozásnak, mind a a térképre, mind a földkönyvbe, birtokívekbe való bevezetése is kijavíthatók, a ki-

javítások jegyzőkönyvre vétethetnek és a munkálat teljesen authenticus lesz.

Átlátta ezt már több törvényszék is és azzal segített, hogy a felek kérésére az osztályozást a hitelesítés előtt, a felmérés és topographirozás után azonnal elrendelte.

Észrevételeinket a jövő alkalommal folytatjuk.

— A képviselőház február 25-ki ülésében harmadszori felolvasásban elfogadtatván a közegészségügyről s a közbiztonsági kiadásokról szóló tvjavaslat, a dohányjövővé ki javaslatra tett főrendi módosítások vétettek tárgyalás alá. — A ház hozzá járul a módosításokhoz, s erről a főrendeletet is értesíti. Ezek után Tisza miniszterelnök válaszlalt Helfy interpellatioára, a válasz így szól:

„Helfy képviselő három pontban intézett hozzám kérdést a bank felállítás ügyében.

A mi az első pontokban feglalt kérdést illeti, „hogy el van-e határozva a kormány bankot állítani és szándékozik-e akként intézkedni, hogy az még ez év folytán megkezdhesse működését,” ezen két pontra alig szükséges válaszolnom. Ugyanis egyfelől, mint maga a képviselő ur is mind beszédében, mind interpellatiojának indoklásában ismételve elmondja, a kormány a maga szándékai iránt több ízben nyilatkozott; valamint a mult alkalommal a Madarász interpellatioja alkalmából kimondottam azon nézetemet és meggyőződésemet is, hogy ily tárgyra nézve, mely alku egyezkedés vagy létesülés alatt van, nyilatkozni, részletekben menni nem lehet; hogy a t. ház fog benne úgy is végérvényesen határozni, de hogy a kormánynak, — bárminő kormány vezesse ily alkudozásokat — igen is meg kell adni a lehetőséget, hogy saját maga határozza el, mikor jött el az ideje, midőn a részletekre nézve nyilatkozhatik. Meg lehet e bizodalmat tagadni valamely kormánytól, de még akkor is annak, a mely utánna jó, meg kell adni a bizalmat, mert másképp ily dolgokat helyesen megoldani nem lehet. — (Igaz, ugy van.)

De a harmadik pontra nézve kívánok inkább igen röviden felelni. A képviselő ur itt azt kérdi: igaz-e, hogy a kormány e tiszta belügyi kérdésre nézve alkudozásokba bocsátkozott, vagy bocsátkozni szándékozik az osztrák kormánnyal? S ha ez igaz, kérem: mily törvényi alapon, mily jogezimen enged a kormány befolyást más ország kormánynak oly kérdésben, melynek eldöntése egyedül és kizárólag a magyar trhozói faktorokat illeti.” Erre válaszul egyszerűen az, hogy a magyar kormány az iránt: van-e Magyarországnak joga önálló jegybankot állítani, sem az osztrák kormánnyal, sem senki mással nem alkudozhat, még pedig két okból, melyeknek egyike is elég volt-

na. Az egyik az, hogy nem alkudoznák még ha ez kívántatnék is tőle; másik az, hogy ez nem is kívántatik öle, mert az országnak ebbeli jogát más senki kétségbe nem vonja. Azonban abban már bocsásson meg a t. képviselő ur, de a bank felállítása semmi viszonyok között sem oly egyszerű dolog, amint ő hinni látszik, hogy arra három §. elég lenne, mert e három rövid §. elég arra, hogy a bank meglegyen, nekünk pedig nem törvény kell, bankra van szükségünk. (Élénk helyeslés.)

És hány körülmény játszik bele egy bankkérdés megoldásába. Vannak közös függő adósságaink és általában a bankkérdés és megoldásának vannak különféle módozatai. Lehet megoldani a bankkérdést úgy, hogy az átmeneti időben kisebb vagy nagyobb, vagy semmiféle megrázkódtatásával ne legyen a hitelnél. Mindezekre nézve már igen is okvetlenül szükséges érintkezni és ha kell, alkudozni a szomszéd állam kormányával. Ez az, a mit a képviselő urnak felelhetek, s kérem a t. házat, hogy feleletemet tudomásul venni méltóztassék. (Helyeslés.)

Helfy zavarban van, tudomásul vegye-e a miniszterelnök válaszát vagy nem, mert a miniszterelnök nem felelt arra, a mit ő kért: szándékozik-e a kormány független, nemzeti bankot felállítani, igen vagy nem? Erre nem felelt a miniszter, hanem utalt a bankkérdés megoldására, s régebbi nyilatkozataira.

Tisza miniszterelnök ezután pár rövid megjegyzést tesz.

A ház tudomásul veszi a választ.

Tisza miniszterelnök Simonyi interpellatiojára, az előbbie után röviden válaszolhat, annak egyszerű kijelentésével, hogy a vámkérdésben a kormány követeléseinek maximumát sem mondhatja meg, mert akkor e követelésre a másik alkudozó fél mit sem hederítene; s avval, hogy a kormány nem sokára a ház elé terjesztendi az eredményt s akkor itéljenek minden barátságos melléktéketek nélkül eljárása fölött.

Simonyi Ernő nem levén jelen, fentartatik számára a jog, hogy ellenészrevételeit megtehesse.

— Az 1875-ik év pénzügyi eredményei. A „Budapesti Közlöny” febr. 27-ki száma közzé teszi az 1875-ik év utolsó negyedéről szóló hivatalos kimutatást a magy. koronához tartozó állampénztáraknál előfordult nettó állambevételekről és kiadásokról. A kimutatás szerint az év utolsó negyedében a bevételek 2.717,668 forint voltak e kedvező békek mint az 1874-ik év oct. decz. havi negyedében. S e tényleges kiadások 1.279,996 forint kisebb összegre rugtak mint 1874. utolsó negyedében. Ugy hogy a szóban levő idő-

Megengedem, miután úgy kívánod, hogy a Meré kisasszony szerelmi kalandjai nem voltak egyebek egyszerű pásztori édelgéseknél . . .

— Anyám, az istenre kérem, beszéljen más hangon, mert különben én fogok távozni.

— No jól van! abba is beleegyezem, hogy magok ez édelgések is mind csupán mesebeszéd; de szőlj, ha mához husz évre volna neked egy leányod, ki minden hír nélkül, egészen magára elmenne barangolni a mezőkön . . .

— Az én leányom nem menne egyedül ki a mezőre, mert volna atyja, ki karján vezesse őt kísértálni.

— Ki tudja? hátba leányod elnyomott szellemnek, fenkölt léleknek képzelmét magát. Volnának szeszélyei, kifacsart képzelmek. A fenkölt lelkeknek megvannak saját kiváltságaik; az ő szabad röptüket nem gátolhatják a mindennapi élet kicsinyes szokásai; ők más törvényt nem ismernek el, mint melyet perczeni felhevülésük szab elibök. A fenkölt szellemek isten kegyelme által vannak mások fölé helyezve, minden bírálat türelmetlenekké teszi őket és ha valaki elég merész hibáztatni őket azért, hogy valamely lényeges kötelességüket elhanyagolták, egész megvetéssel panaszkodnak, hogy nem érti őket a világ, hogy ők félre vannak ismervo . . . Nem, ne rázd a fejed Marczel, jól tudom én mit beszélek. Nem bizom én bennök, a félreismeret lángelmék egész fajától szeretem távol tartani magam.

(Folytatása következik.)

A „KELT” TÁRCZÁJA.

Mer: Paulina.

Repy levelekben.

Irta:

CHEBULIEZ VICTOR.

Máodik kötet.

Tiznötödik levél.

Genf, okt. 3.

(Folytatás.)

— Ez sz tanu! Vajjon elfogadható volna-e ez bármely törvényszéknel is? Semellett ha mindent lmernek mondani . . .

— Beszélj kérem, beszéljen, szoltam, e tettezett kíméletkies reám nézve.

— Jól va tehát! biztosítak, hogy Meré ur ép úgy it meg leányát, miként én és a világ.

— És ped Bird ur egy levelet közölt velem . . .

Bird ur! lrd ur! szolt hévvel anyám, karjait ég felé eelve. Szegény leány! Oly védkkel bir, kik magoknak is nagy szükségök volna oly egyénre, kik felelni tudanak tetteiről.

— Bird ur egy valódi szent férfi, válaszoltam kissé heesen a felszólalásra; de hagy-

alatt, vagyis 1875. oct. 1-től 1875. decz. 31-ig majdnem négy millió forinttal javult államháztartási mérlegünk. Mert 1875-ben volt a tényleges bevétel eredmény a IV-negyedben 48.925,811 frt, 1874-ben 46.222,843 frt, vagy az ingó államvagyon értékesítéséből befolyt 14.700 frt, levonásával 46.208,143 frt. A kiadás pedig 1875. IV. negyedében 41.800,959 frtot, 1874-ben 43.080,856 frtot tett.

Kossuth Lajos Deák Ferenczről. Baraccione di Collegno.

Febr. 14. 1876.

Az „Egyetértés“-nek hozzánk tegnap délután érkezett száma közli Kossuthnak Császárszékhez intézett legújabb levelét, melyet részint tárgyhalmazzunk, részint a benne foglalt illoyalítások miatt némi kihagyással közlünk.

Édes Barátom!

Tegyen ön vallomást: azon bizonyos urakat, kik annyira curiosuskodtak tudni, hogy Kossuth mit érez, mit gondol Deák halála alkalmából, nem Helfy Ignácznak hívják?

Én gyanitom, hogy igen.

Mert ugyan mit érdekelhetné az egységes monarchia Cis-Lajthán felének osztrák-magyarjait az, hogy a hontalan Kossuthnak szívében minő érzelmek, agyán minő gondolatok rezegnek keresztül azon hatalmas ember halálának hírére, a ki tudta, mert maga mondotta: hogy „a mit erőszak elveszen, azt vissza lehet szerezni, de az veszve van, a mit feladunk“, mégis ezt tudva, vallva, feladta Magyarországot s belőle Lajthániát csinált?

Azok részéről, kik erre rá ütöttek a nemzeti akarat pecsétjét s az alkotónak sirja felett is szent örökségnek vallják, nem tartanám e curiositást sem jogosultnak, sem delicatenak; s minden bizonynyal felelet nélkül hagyom.

A nemzet (hadd nevezem per euphemismum így azt, a mi nincs) a nemzet gyászolja legkitűnőbb tagjának, legjelesebb polgárának elhunytát, kiből a hatalmas analyticus ész, a szándok önzetlen tisztaságát és azt, hogy a depravatio ragályos korában mindig a „vir probus et integer“ maradt, még ellenségek is tisztelni kellene, a mi én, bizony-bizony soha sem voltam.

A nemzet gyászol, nagyon rendén van. Én is gyászolok őszinte mély bánattal. A mulandóság érintésére felvonulnak emlékezetemben Schillernek ama szavai: „So geht der Mensch zu Ende, und die einzige Ausbeute die wir aus dem Kampf des Lebens wegrtragen, ist die Einsicht in das Nichts!“ Gyászolom azt, ki egykoron testvéries benső barátom volt; gyászolom azt, hogy nem mindig maradt az; gyászolom annak halálát, kit hajdan — régen volt! — én is mesteremnek s ítélőt próbaként tekintettem, mely megmutatta mi volt a nemes érzés, mi az „alliance“ gondolatimban; gyászolom az egykori bajtársat, kivel együtt izzadtunk meg a kötelesség homokját; gyászolom a későbbi nemes ellenfélt. És nemcsak mint ember; mint polgár is gyászolok. De mint ilyen, nem azt a Deákot gyászolom, kit amazok gyászolnak, hanem azt, a ki már 67-ben meghalt; gyászolom hagyományát, melyet a pályák, meg rövidlátók, meg önzők áldanak, gyászolom azon erények lehunyását, melyekkel romlott korának posványja felett magasra kiemelkedett, melyeket ha nem is töle tanulni el, de példájának varázstüze nélkül edzeni, lelkelem jól esett, de melyeket ők, kik őt vezérüknek, mesterüknek mondják — fájdalom! el nem tanultak.

Miként érezhetnék én hivatást ezek gyász „cultus“-ának plármájába az én szívábrátom tárogatójával belekiáltani! s curiositásuk ki-elégítése végett megtörni a hallgatást, mely „sauf l'imprévu“ alg, ha halálom nem fog tartani!

Nem teszem.

De ha ama curiosus urakat — a mint gyanitom — Helfy Ignácznak hívják, ő a fentebbi sorokból kiolvashatja mit érez Kossuth Deák halálának hírére, azonban vele szemben nem vonakodom — in camera sinceritatis hosszabban is fennszóval elgondolkozni.

Kevéssel aztán, hogy Deák halálának hírt vettem, egészen váratlanul betoppant lakomba elsőszülöttem, — ki nemrég tulzott-kötelesség-érzetből egy lángtengernek ment neki. — E szavakkal fogadtam: „Meghalt keresztapád, ki annyit ringatott karjain.“

Mert nem tudom, tudja-e ön? neki Deák keresztapja volt: s hogy a kapos közünk még bensőbb legyen, a Deák keresztnevet adatam neki, nem a magamét.

Némán borultunk egymás nyakába. És szemünk könybe lábadtak.

Pedig! . . .

Hinné-e ön, hogy minden hajdani barátom közt épen Deák volt az, mindenk között épen ő, ki a mióta száműzöttek vagyunk, irántam vagy az enyimek iránt (kikkel pedig vérokonságban is volt) a legkisebb érdeklődésnek, a legparányiabb részvétnél tudomra soha jelet nem adta? Kisdéd gyermekeim tömlőben születtek. Vola a ki bezárta magát velük, hogy ápolhassa. Idegenek politikai elleneim a legszívesebben részvétben versenyeztek

irányunkban. Deák csak azt sem kérdezte soha, ha élnek-e. Számkivetésbe vándoroltak. A nép, az ismeretlenek ezrei, könnyekkel, áldással kísérték hajójukat. Deáknak nem volt számunkra hontalan élet hosszú útjára egy: „Is-ten veletek“ izenete. Két családi gyász sulya nehezett reám idegen földön. Majd összeszerkadtam a teher alatt. Részvét hangzott felém öt világrészből idegenektől. Deáknak nem volt számomra egyetlen részvét szava. Pedig ő legbensőbb barátom egykor, ismerte lelkeket mint jobban senki; meghitt tanúja családi életem házias boldogságának, tudta, hogy egyetlen részvétszava mi balszámir volt volna szívem még most is vérző sebére. De a halálnak száműzöttje az ő szívéből is száműzve volt.

Lehet, e könnyben része volt annak, hogy egykor párhuzamos utaink ellentétes szögbe fordultak.

Lehet, csak vérmérsékletének volt természetes kifolyása. Jobbra mint balra mindenki jól tudni lenni nagyon áldott socialis tulajdon, s az értelmi felsőségnek nagyon hatályos auxiliarisa a közéletben. De a ki e tulajdonnal bír, az a mint senkit sem gyűlöl úgy senkit sem is szeretethet igazán. — Az is meglehet, sőt legvalószínűbb, hogy az én hibám volt. Nem vagyok sympathicus természetű megáldva. Tudom. — Legyen akár miként, nekem, e hideg részvétlenség fáj.

Hanem „der Tod hat eine reinigende Kraft das Sterbliche zu läutern.“ Halálának hírére, csak egy percére villant át lelkeemben e fájdalmas emlékezet s azonnal felejtve lett, hogy ama mélyebb állandó fájdalomnak adjon helyet, melyet bennem azon időnké kedves emlékezte költ fel, midőn köztünk sem a magán, sem a közéletben nem volt ború; és felkölt annak érzete, hogy Deákkal hazánk egéről a legfényesebb csillag tűnt le.

En az ő halála felett igen érzékenyen megilletődtem. Tán érzékenyebben mint akár ki más.

Es ez természetes.

Hiszen alig van ember az országban, kinek szívében a legkülönbözőbb érzelmeknek anynyi hurjait hozhatná igazságra az ő halála, mint az enyémben.

Negyvennégy év óta ismertük egymást.

44 év! és ilyen 44 év, „der ewig still stehenden Vergangenheit“, mely az öregeknek világa.

Mi tömérdek emlékezet van e keretbe foglalva! mennyi ész- és szív-rokonság előbb; mi benső barátság sok éven át, mi éles ellentét utóbb!

Ez a szó „éles ellentét“ logikai kényszerűséggel Deák politikai életének epochalis szabásu nagy tévedéséhez vezet.

Mikint gondolkozom én erről, megmondtam neki magának Cassandra-szózatomban, melynek sejtéseit az idő oly megdöbbentő mérvben, s oly szédítő rohamossággal igazolta.

Hanem ne beszéljünk sirjánál saját szempontunkról; de adjunk számot magunknak sine ira et studio Deákról — úgy a minő volt, — e tévedésében.

Ő nem hitt nemzetünk autovitáltságában. Ez nála nem annyira felfogási hiba volt, mint temperamentum. Ő a bonczoló ész, nem az „actio“ embere volt; s mert ez nem volt, nem birhatott mértékkel kimérni, hogy ennek karja meddig érhet el.

Tehát mert e hite nem volt meg, azt vette fel kiindulási pontul, hogy minden áron, áldozatok árán is, ki kell egyenliteni a differenciákat köztünk és Ausztria közt, miszerint az osztrák monarchiával benső egyetértés, hogy úgy mondjam: öszszegyalulódás által kibiztonságunk is erősödjék s a Bécsből folytonos áskálódásoknak, támadásoknak is vége legyen. — Ez volt egyik kiindulási pontja.

A másik az, hogy annak árán, a mit a kiegyenlítés fejében részint feladott, részint elvállalt, visszaszerezze hazánkban az alkotmányos életet.

Ne kérdjük sirja szélén, hogy szabad, hogy helyes volt-e, hogy kényszerűség volt-e, azt a mit feladott, azért, a mit nyerni vél, feláldozni?

Hanem azt csak kérhetjük, hogy azt, a mit saját szempontjából jóhiszeműleg célul kitűzött, elérte-e?

El van-e érve az első cél, a kibarátkozás az „entente cordiale“ Ausztriával?

Feleletül utalok az osztrák parlamentre; az osztrák közhangulatra, az osztrák sajtóra.

Szenvedélyesebb, ellenségesebb az indulat, mint valaha volt.

A másik pedig, az egészséges alkotmányos élet, az nem csak nincs meg, de soha sem is volt; bár ez a „nincs“ ez „crescit eundo“ — az alkotmányos formák minden mozzanata kilenéz év óta, egy-egy újabb távozó lépés, mely az alkotmányos élet valóságától elvezet.

Ilyen az epochalis mű, már tényileg. Az én szempontomból oly jog feladás, mely a nemzetet előbb anyagiilag, majd jellemileg, erkölcsileg, végre nemzeti létben is megöli. Az alkotó szempontjából oly kettős cél, mely már is meg hiúsult.

Es én még is azt mondom önnek, e téves, e meghiúsult mű a legbámulatosabb reve-

lációja Deák mind nagy eszének, mind nemes jellemének.

Mert mikor a dolgok akkint állanak, hogy valakinek nézetei, érzelmei, aspirációi, nemzetének történelmi fejleményű nézeteivel, érzelmeivel, aspirációival annyira találkoznak, miszerint az ő szavából a nép saját gondolatait, érzelmeit saját szívének dobbanásait, aspirációit saját vágyait látja, mint egy tükörről visszszüregázni, hogy ily körülmények közt valaki (mint egykor velem is történt) követőkre talál, abban nincs semmi rendkívüli, semmi meglepő — ehez nem kell nagy ész, nem kell értelmi tulcsuly, csak egy kis erély, egy kis tevékenység, s jó adag kötelességérzet, ennyi az egész.

De hogy valaki, mint Deák tevő, igénytelen egyszerű polgár léte, kinek kezében sem a megfélemlítés ostroma, sem a kegyosztás bőségszaruja nincs, fellép egy eszmével, mely ellenkezik fájának minden érzelmével, ezredéves történelmének hagyományaival, nemzedékekről nemzedékekre örökségül szállott aspirációival; ellenkezik magával az anyaföld porával, melybe annyi mártyr vére vegyül, az intő szóval, mely az apák sírjából, az esengéssel, mely a gyermekek bölcsőjéből hangozik; ellenkezik mindennel ami egy nemzet lelkében halhatatlan; és ez eszmét nemzetével mégis el tudja fogadtatni, el tudja fogadtatni mind a mellett, hogy az eszme felállításával maga is ellentétbe jő saját múltjával, s elrugja saját lábait alul a piedestalt, melyen mint általános tisztelt tárgya állott polgártársai bizodalomban: hogy valaki — miként Deák tevő — ma tolmácsa legyen a nemzet eszének, szívének, mint ő a 61-ki felirással volt; s miután a nemzet ezt egyetlen hanggá öszszelavadt hálálával hódolatul fogadta, ő annak holnap ellenkezőjét állítsa fel, mint Deák 67-ben tevő, s ezt a nemzettel még is el tudja fogadtatni, elfogadtatni mint üdvöt azt, a miben nemzedékről nemzedékre, negyedfél századon át mindig kárhazatot talált; — ah kérem ez oly óriási észerőnek, oly értelmi praeponderanciának bizonyítványa, amely valóban bámulatot kelt.

Az értelmi felsőség ilyen nemű diadalára én nem tudok példát a történelemben.

De ez a csodás diadal még egy más dolognak is revelációja. Revelációja annak, hogy a nemzet határtalan bizalommal volt Deák jelmeze, becsületessége, önzetlen hazafisága iránt. Most már persze a függetlenség feladása, s az annak nyomán logikai következetességgel felburjánzott közszellemelő institutiók; megrontották a nemzet erkölcsét! — Látjuk! a kolomp megszólal, s a nyáj fut borura. derűre a kolomp után. Hanem 1867-ben még nem volt a magyar ily szépen disciplinálva. Am próbálta volna meg azt a közönséges labdacsozt a nemzettel, oly ember lenyeletni, a ki felette nem áll a gyanúnak, hogy lelkehez az udvari csábokhoz férhetnek: megbukott volna okvetlenül. Hanem Deáknak sikerült. — Sikerült azért, mert az ő jellemének szeplőtlen tisztaságához a gyanúnak még csak árnyéka sem férhetett. Az ész és jellem öszszhangzata teszen embert nagygyá. S a nagyság imponal. Az emberek imígy okoskodtak: Deák az önzetlen hazafi csak jól akarhat a hazának, annak hát jónak kell lenni, a mit ő nagy eszével jónak lát — és mentek utána.

Nagy ésszel csak nagyot lehet tévedni. Deákon is megessét ez az emberi, s tévedéseinek következményei irtoztosak. De erkölcsi nagysága oszlohatlan nimbuszal veszi körül emlékezetét; mert az ő önzetlen becsületességébe vetett nemzeti bizodalmat, ő nemcsak mindig megérdemelte, hanem diadala után is igazolta.

Hiába barátom! tagadhatatlanul szép látvány az: hogy egy a szűkségől ugyan ment, az élelmi gondok ellen vagyona által fedezett, de szerény helyzetű egyszerű polgár, oly szolgálatot teszen egy császár-királynak szerencsétlenségében, hogy (bármi legyen is a végeredmény) pillanatilag megmentőjének nevezhető, és a szolgálat után a megmentett császár-király oly szegénynek legyen magát érezni kénytelen a megmentő egyszerű polgárral szemben, miszerint a fejedelmi kegyosztás egész tárházában semmije se legyen, a mivel halála jeleül az egyszerű polgárt csak meg is kinálni merhesse — bizony szép látvány ez tagadhatatlanul.

Hiszen tudom én, hogy a nagy jellemek fészke az arany középserűség; ennek lélektani okai vannak. És azt is tudom, hogy önkönek soraiban, sőt azon kívül is vannak, kiknek meggyőződése nem eladó; sőt olyanokat is tudok, kik nemhogy a szerény egyszerűséggel be nem érnek, de még (és ez a jellemesség igazi próbaköve) az inséget is (a mivel Deáknak soha sem kellett megküzdnie) vidoran tűrik a nélkül, hogy a keserves nyomás miatt magukat áruba bocsátani, csak kisérletbe is jönnének.

Hanem eladónak vagy a csábok bármi nevével elszédithetőnek nem lenni, egy dolog, s olyannak lenni, hogy még „post factum“ se merhessen valakit sem nemzet, sem király valami jutalommal életében csak meg is kinálni — ez más dolog.

Deák szerencsés ember volt, hogy neki alkalma nyílt, e republikánus erényt monarchiában revelálhatni. Ha becsületes ember irigyel-

ketne valamit, ezt a szerencsét irigyelhetné. Oly ritkán nyílik ily alkalom. De mi büszkék lehetünk rá, hogy e romlott korban fajunknak jutott e manifestatio dicsősége; a demokratikus elvnek e diadala.

Különb én azt hiszem, hogy önk min denkép csak vesztettek Deák halálával. Jobb szeretek egy önértékes vezető ellenfélnak, ki bár fatalis művének exigenciái által magát sokszor feszélyezve érezte is, de tartott becsületére, mint egy táborn, melynek ösztartó kapcsa nem meggyőződés. Aztán ő még beteg is genirozta kissé a reactiót. Féltek a roszalától. Tartottak tőle, hogy túlfeszítik a húr, túrlame szakadhat, s egyszer csak felviteti magát beteg a házba, mint az öreg Chatam, hogy megmondja nekik: „Ez már csak még sem járja.“ És ha majd a qustakérdés előkerül s talán királyi arbitragera kerül, Deák nagyon fog hiányzani a nemzetnek.

Átalában én azt hiszem, hogy a kinél, mint Deáknál az ész és jellem öszszhangzata annyira megvan, hogy még tévedéseivel is imponálhat korának, annak elhunytá irt hagybát-ra maga után, melyet ismét csak nagy alkalmu idők tölthetnek be.

Hanem Deák nemes jellemével kapcsolatban van egy dolog, a mely felett csodálkozom, egy másik, a mi bosszant, s egy harmadik a mi elszomorít.

Csodálkozom a felett, hogy Deák a függetlenség ösztönét, melyre mint ember annyit becsét helyeztet, hogy semmiért a világon fel nem áldozná, mint polgár a hazára nem vitte át. Ez csodálatos lélektani ellenmondás.

Bosszant az, hogy mert Deáktól nagy tévedése mellett sem tagadhatta meg senki azt, hogy önzetlen becsületes hazafi maradt, hát a legcynikusabb apostasiák is arrogálni merik azt a pretensiót, hogy önzetlen becsületes hazafiságnak tartassanak.

Elszomorít pedig az, hogy Deák szeplőtlen becsületessége nem csak nem gyakorolt sem vonzó, sem visszatartó hatást korának erkölcsére, de sőt azt lehet mondani, hogy az ő alkotása, a 67-ki mű a depravatio pandóra szelencsétjét nyitotta rá a nemzetre.

Deák szerencsés ember volt. Őt a hosszas betegség testi kínjai megmentették azon lelki szenvedéstől, hogy realizálhassa elméjében a hatást egész terjedelmében, melyet az általa jó hiszemmel ültetett Upasz-fa már is gyakorolt a jelenre, mely a jövőnek méhe. Ő azon bittel halt meg, hogy hazánkban jöendő biztosított, ily bittel halm meg nagy áldás. — Én azon aggodalommal halok meg, hogy a mit Deák tisztá jó lélekkel, de szörnyen tévedve alkotott, egy örvény, melybe a nemzet bele vész. És a fatalitás logiciája annyira hajthatlan, az Eumenidák bosszujá annyira kérihetetlen, hogy én a számba vehetetlen véletlen kivül, ez örvényből nem látok szabadulást. Mert eltiport nemzet új születek, de öngyilkos nemzet számára nincs feltámadás. Ily aggodalommal halni meg, keserves átok. Nekem ez látszik kimérve osztályrészemül.

Nem inopportunos Deák sirjánál részemről ez elmélkedés, édes barátom! — bizony nem az!

A halál misteriosus kaszájának e suhítása azt sugta fülembé „Memento! most rajtad a sor.“

És én azt sugtam vissza a sutgógnak: „All right“ készen vagyok.

Hát bizony igaz, rajtam a sor. Abból a mit hajdan vielle garde-nak neveztek hazánkban, már csak igen kevesen maradtunk hátra Deák után még a Botokud is megszámlálhatna, a ki pedig csak ötig tud számlálni. És a hátra maradt kevesek közt, az unghi öreg Bernáth Zsigmondot kivéve, én a legöregebb. S hozzá már is csak egy élő szobor; a megtagadott multnak tragicus emléke egy sivatagon, — és semmi más.

Hiszen jó: én készen vagyok. — El is megyek helyemre Genuába. — szép csendesen minden zaj nélkül, úgy hogy még szomszédom is alig tudja meg. — És biztosíthatom önt, hogy „the earth will continue to roll round and ourk nevertbeless“ és szűk családi körönmön túl senkinek sem fog feje fájni miattam. — Ez is vigasztalás; tudni, hogy senkinek nem okoz az ember fájdalmat.

Ime tulksódn veszem észre, hogy nagyon is hosszúra nyúlt a fenszóval elgondolkozás.

Egy kéréssel végzem. Vegyen ön kérem időt magának, az ide zárt cupressus funebris ágacsokát, a feltámadás jelképét nevemben letenni Deák sirkapójának küszöbére, egyedül, zajtalanul, szép csendesen. A szél elfogja kapni, vagy a járó kelők eltapossák. „Never mind“ Ha az a cosmicum inponderabile, amaz infinitesimalis részecske a „mens agitat molem, et magno se corpore miscet“-ből, mely a phisikai rokonság törvényei szerint testünkben össze gyűlt, hogy azt élő, gondolkodó öntudatos lény-nyé potenzirozza; ha mondom ez, a durva anyagnak elemeire szétbomlása után is meg tartjuk personalitását (a mit az én tudományom nem mond lehetetlennek, minthogy az ő elemek felhomlania nem lehet) és ha van kapos a két lét között (amit óhajtanai természetes, bár hinni nehéz), az a mit egykor Deák Ferencznek hivat, meg fogja érteni, hogy mit izen én tölem ő neki az a cipruság.

Fogadja szíves üdvözetemet. Maradok igaz barátja.

Kossuth Lajos.

A torna-vivoda-egylet vlasztmányának jelentése

(Felolvasatott az 1876 febr. 27-i közgyűlésben.)

Tisztelt Közgyűlés! A tornázás és vivás nemcsak nálunk, hanem egész Európá szerető mélyen érzi a közönség részvételének hiányát, még Németségben is, hol va fi béval ápol-ták eddigelő a tornaügylet, s ha az a politikai viszonyok miatt a 60-as évekbe virágzó korszakát élte, a politikai hullám csillapodtával a torna-ügye ott is, mintán megszűnt a külső nyomás, mely kényszerítte őket tolokért küzdeni, hanyatlásnak indult.

S ha ennek daczára a m egyletünk — eltekintve a pénzügyi állástól — nem hanyatlott, hanem kevés kivétellel az színvonalon áll, mint állott első keletkezési leleiben, azannak tulajdonitását, hogy nálunk a tornázás és vivás terjedésének és elhaladásnak ereje nem külső nyomástól függ, hanem az erő egyedül és kizárólag az ügyben magába fekszik, s így arra, hogy a tornázás, valamint a vivás virágozzék s tartósan fennálljon, ny benső rőt kell kifejtetni. Mert míg a németornászok mai napság is a tornázásnak nem ágáért a czé-lért egyedül, hanem azért is tulajdonitának kiváló fontosságot és jelentőséget, mert felfogásuk szerint a német tornaegyletek jogosult állást kell hogy elfoglaljanak azon egy harcban, melyet a német nép a latin elemel szemben ki kell, hogy küzdjön; addig, ami egyletünk a tornázás és vivás fontosságát magasabb szempontokból tekinti, s az intéze felvirágzását egyedül az ügytől, a tornázás s vivás iránt való lelkesülettől várja.

Ha tehát a czél magasztósága daczára elhaladását még nem mutathatunk fel, némi megnyugvást lelhetünk azon reánkzvo kevésbé vigasztaló körülményben, hogy a tornázás és vivás másutt sincs jobban flikarolva s kivitelenben gyamolitva, sőt állithatunk, hogy bizonyos tekintetben a legtöbb küldi torna-egylettel nemcsak vetélkedünk, d azokat tul is szárnnyaltuk. — Így például Schweitzban ez idő szerint 79 torna-egylet van, de csak 14 egylet rendelkezik okleveles tora-tanítóval, a többieknél előtornászok működne s a 79 egylet közül csak 20-nak van tora-csarnoka, a többiek színbén vagy csűrben tornznak, s ezeket is majdnem mind, t. i. 53-át, a illető községek építették. Németségben tületén 1722 torna-egylet van, de ezek kül alig 200 rendelkezik tornacsarnokkal s rna-tanítóval. Nekünk diszes és jól berendezett torna-csarnokunk és vivó-terünk, okleveles vivó-tanárunk és torna-tanítók van, a működő tagok száma is arányban áll bányai külföldi intézetével. S talán épen e költséges berendezés okozza nálunk azt, hogy a bevétel a költségeket nem fedezi, mert jég külföldön a torna-egyletek a községtől építtet, fűtést és világítást csak nem díjtalanul nyrnok, s a tanítóknak 2-300 frtot fizetnek, alig mi a befektetett tőke kamatjára évenként 2238 frtot, s a tanerőkre 2050 frtot fordítik, mi rendkívül nagy különbség.

E költséges berendezés, a államsegély apadásá, a vivómester fizetésének feljebb lett emelése, s a vivoda betételeinek csökkenése, okozzák, hogy egyletünk a városáltal kilátásba helyezett kamat biztosítást é évbén már bizonyos mértékig igénybe veri kénytelen. Mert a mellett, hogy az államsegély ez évbén 500 frttal apadt, a vivodánál, a vivómester fizetésének évi 400 frttal lett feljbb emelése, s a vivodát látogató ifjak számának flytonos csökkenése folytán a vesztéség, nem kámítva a befektetett tőke kamatját, ez évbén 900 frton fe-lül van.

A vivodát ugyanis nagyon és kisebb időközökben 1873-ban 73, 1874-ben 53, 1875-ben pedig már csak 40 fiatal látatta, ezen kívül az egylet 8 ifjut egész évenit ingyen tanításban részteltett.

A tornázatot a helybeli brom főtanoda állami tanító-képezde s polgári iskola növendékein kívül, melyeknek összes száma 1000-re tehető, 1873-ban 58, 1874-ben 4, 1875-ben pedig már 56 ifju és férfi gyarolta. Mig a férfiak tornázása ez évbén nem ckkent, sőt a tavalyihoz képest némi lendülete nyert, addig a tornázó nők száma, a mult évez hasonlítóan kissé apadt, mert intézetünkben 1873-ban 8, s 1874-ben 48, 1875-ben nőreusit a torna tanításában.

A mi a vagyoni állást illi: az egyletnek a számadáshoz mellékelt leltok tanúsítása szerint 36, 514 frt 47 krt tev ingatlan és ingó vagyona, s 792 frt 99 krt tevő tartalék tőkéje van.

Az évi jövedelmet illetőleg a magas kormánytól nyert 1500 frt segély s a mult év végével maradt 2640 frt 73 kr, beleszámlálásával, az 1875-ik évbén a bevétel 6905 frt 25 krt tett, melyből levonva a 5212 frt 73 kr kiadást, maradt az 1875-ik évvégével 1692 frt 52 kr pénzátmaradék, mel öszszeg a kamatok fedezésére nem elégséges, mert 1873-ra még 19, 1874-re 60, s 1875-re 33 szelvényre, tehát összesen 452 szelvényre ké kamatot fizetni, mi 6 forintjával összesen 12 frtot tesz, ezenkívül az egyleti orvos az 1875-ik év 2-ik f élére 75 frt jutalomdíját nem éven meg ki

az 1875-ik év végevel az összes szükséglet 2787 frtra rug, melyből levonva az év végén maradt 1692 frt 4 kr. pénzár maradókat, marad mint valóságos deficit az 1875-ik év végével 1095 frt 4 kr, mely összeg az alapszabály értelmében kamat biztosítását magára vállalt Kolozsvár városa által fedezendő.

Az igazgató választmányának működése a választmányi gyűlés jegyzőkönyvében elősorolt 32 határozatba, s az irattárt szaporított 52 ügydarabban foglalatik.

Az igazgató választmány, valamint a múlt években, úgy ez évben is nemcsak határozataiban, de hírlapilag időnként a lehető elkövetve, hogy a nevelési működésnek nélkülözhetetlen alkatrészeit, testgyakorlást megkedveltessé, mert ha igaz, hogy ennél magasabbban áll a lélek, annál tökéletesebb eszközöket öbajt tevékenységére akkor való az is, hogy minél tökéletesebb minden irányban a test, annál magasabb röptű tevékenységre bátorítja a lelket.

Mennyire haladt előre nálunk a nevelési tornászati, melynek célja az ifjú test fejlődését nevelés- és egészségügyi elvek alapján eszközölni, a testet az é és erély legmagasabb fokára emelni, s az saratban teljesen alárendelni, azt a nyári nyávas vizsgálatok s a márczius 7-én tartott írásai gyakorlatokkal egybekapcsolást tisztornás eléggé bebizonyította.

S hogy a tanítás minden tekintetben rendszeres legyen, megalakult ez évben az előtornász csapat is melynek következtében gondoskodva lesz arról hogy a tornázót semmiféle baj ne érje, még ezután minden gyakorló mellett addig, míg az gyakorlatot végzi, az előtornász fog állni, ki neki a kivitelle segítségét nyújt, és vé őt a netaláni esés és sérüléstől.

De másfelől s előtornászok a vezetésben és tanításban is beyakorolván magukat, a tanító netaláni akadályoztatása esetében a cselőszert helyettesítés eszközölhetik.

Ezen kivül a közoktatási m. kir. miniszter ur ő méltóságának intézkedése folytán, a néptanítók számára intézetünkönél a nyári nagy szünidő alatt uolag tornászati tanfolyam rendeztetett, hol anéptanítók mind az elméleti, mind a gyakorlati tornászati alapos oktatást nyertek. Ezt kegyes volt a miniszter ur önmaga egyetlket ez évben 1500 frtnyi rendkívüli segélybe részesíteni azon kikötéssel azonban, hogy az gylet 1875-től kezdve 5 évig a nyári szünidő alatt a néptanítókat a tornászatra ingyen taníttassa. Az igazgató választmány e kötelességet elfogadta, a kötelező nyilatkozata kiállította, de a felterjesztésben hangsúlyoz, az egyletnek azon hiedelmét és reményét, hogy a magas kormány a pénzvviszonyok erejéhez képest ez 5 év alatt is, bármí csekély mérvben intézetünkönél a megerőndemelt s nélkülözhetetlen támogatást megvonni nem fogja.

Az igazgató választmány a torna-vivoda épületén szükségese vált javításokat is ez évben végrehajította a torna terem mellett levő öltöző szoba ablaira biztonság tekintetéből vasrácsoszatot, az töző szoba fedelére pedig pléh esaternát kástitett, ezenkívül az emeletben levő nagy szobát, mely a tornamester lakásul szolgál, öt szobává alakíttatta át.

A szoros értelemben vett igazgatáson kívül ezek a főbb czsanatok, melyek az igazgató választmányának ez évben való működését tanúsítják.

Ha városunk fiatalága a tornázást, valamint a vívást nem tette még életlemévé eszményévé, az igazgató választmány reméli, hogy ezek nemcsak meg fognak győzödni, úgy a tornázás, mint vivás fontosságáról, s ennek következtetere vivás, de különösen a tornázás, mint nemetünk önállóságát biztosító eszköz legközelebbi má meg fog honosodni, minthogy ez az gyedüli út, melyen haladva bárki is eljuthat szabad férfú mindazon fölséges tulajdonsághoz, melyek képessé teszik őt, mind magán, mind embertársának és hazájának legfőbb szolgálatokat tehetni.

A kolozsvári

orvos- természettudományi társulat természettudományi szakosztályának

1-ik ülése.

Kolozvár, február 25-én.

Folyt. köv.)

Míg bizony Ázalag fajok rendszeren levélzöld-testecskékké tartalmaznak s csupán kivételesen egészen zintelenek, addig más fajokról az ellenkező d: az előbbiekhöz tartozik p. o. a Poramaecium Bursaria, az utóbbiakhoz a Holophrya avum, z Enchelys gigas, Enchelyodon faretus stb, még más fajok, p. o. Vaginicola crystallina agy az Euplotes platella egy oly gyakoriak levélzöld-testecskékké, mint azok nélkül. Ugyanazok helyhelyen azonban s ugyanazon időben rendben csak az egyik változón fordul elő, sőt bonyos helyhelyeken, úgy látszik, állandóan csak az egyik: így p. o. az Ophrydium versale a kolozsvári muzeumkert nagy tavában állandóan levélzöld-testecskékké

egészen zsufolt Ophrydiumokról tesznek említést.

Az alább előadandókra fontosnak tartja előadó azon észleletét, mely szerint levélzöld-testecskékké csupán mindenevő Ázalagoknál fordulnak elő, vagy olyanoknál, melyek előszerezett, vagy kizárólag egyesjű moszatokkal, Palmella és Protococcus félékkel, valamint zöld „Ostoeos Ázalagokkal,“ különösen Euglenakal s Clamydomonassokkal táplálkoznak: nem kevésbbé fontos azon észlelete, mely szerint levélzöld-testecskékké gazdagon ellátott Ázalagok szilárd táplálékot nem vesznek magukhoz, hanem csupán vizet habarnak szájukba.

A levélzöld-testecskékké az ázalagtest kéregrétegébe ágyazott élénk smaragzöld gömböcskéket képeznek, melyek 400-szoros nagyításnál mintegy 1 milliméternyi átmérőűek. Iszlált gömböcskékkben erős nagytítás alatt s kedvező világítás mellett két, váltogatva elenyésző s ismét megjelenő világos foltot, lüktető őrészt lehet megkülönböztetni; valamint többnyire néhány erősen fénytörő, keményítő-testecskékhöz hasonló rögcskéket, melyek jó hozzáadására nem kékülnek meg s nyilván paramylumból állanak. Szaporodásuk oszlás által történik, még pedig rendszeren két egymást derékszög alatt szelő barázda által egyszerre négy csakhamar elgömbölyződő részre osztatnak. Az Ázalagok szétléptett testéből kiszabadított levélzöld-testecskék viz cseppben gondozva nem halnak el, ellenkezöleg tovább élnek vigan szaporodnak s belölük a Palmella-, Petraspora-, Gloeocystis-, Pleurococcus-, Rhaphidium-, Scenedesmus-nemekhez tartozó egyesjű, vagy laza összefüggésű sejt családokat képező moszatok fejlődnek; egyesek meglehetően nagyra duzzadva végre betokozzák magukat s e tokokból Chlamydomonassok s Englenák rajzanak ki. Gyakran azonban már az ázalagtesten belől ily fejlődésnek indulnak a levélzöld-testecskékké, a miről a pomipás Stentor polimorphusnál igen könnyen meggyőződhetünk, ha ily levélzöld testecskékkélt tömött Stentorokat, hosszabb ideig tartunk oly vízben, mely időről-időre nem újítattik meg, a levélzöld testecskékké az állat kéregplasmájában tovább fejlődnek s az ily Stentorok lassanként az emittett moszatoknak és „Ostoros Ázalagok“-nak valóságos élő gyűjteményi táraivá válnak. Ha a levélzöld-testecskékké oly hatányoknak tesszük ki, melyek a moszatok tenyésztésének nem kedveznek, p. o. a tenyészőanyagot oly helyen tartjuk, melyeken a nap több óráján át a nap sugarak közvetlen behatásának vannak sekély vízben kitéve, a testecskékké lassanként elhalványulnak s végre elhalnak és az illető Ázalagok teljesen elszintelenednek.

(Vége köv.)

A kolozsvári magy kir.

tudomány-egyetem tanrendje

az MDCCCLXXV—VI. tanév nyári szakára.

Tantárgyak szerinti áttekintés.

19. A román irodalom és nyelv története (folyt. új és legújabb kor): 4 óra, hétfő, kedd, szerda, csütörtök, d. u. 4—5-ig. Dr. Szilasi Gergely, ny. r. tanár. XVI. tanterem.

*20. Conversatorium a román népköltészet fölött ennek kezdetétől maig; 2 óra, pénteken, szombaton d. u. 4—5-ig. Ugyanaz, ugyanott.

21. Sanskrit nyelv ismertetése a Mahabharata két epizódiuma: „Arjuna utja az égbe meg vissza“ nyomán, nyelvhasznító kitérésekkel; 3 óra, hétfő szerda, péntek, d. u. 6—7-ig. Dr. Brassai Sámuel, ny. r. tanár. X. tanterem.

*22. Angol nyelvtan (folytatás); 3 óra, később meghatározandó időben. Kovács János, m. tanító. XV. tanterem.

*23. Angol irodalomtörténet s a jelesebb írók műveinek fordítása; 2 óra. Később megh. időben. Ugyanaz, ugyanott.

*24. Angol nyelven való társalgás (Engl. conv.); 1 óra, később megh. időben. Ugyanaz, ugyanott.

*25. Francia nyelv elemei, kezdők számára; 2 óra, később megh. időben. Ugyanaz, ugyanaz.

*26. Francia nyelv folytatása, haladottak számára; 1 óra; később meghatározandó időben. Ugyanaz, ugyanott.

*27. Egy francia class. szindarab olvasása, összekötve a szinköltészet fölötti conversatoriummal. 2 óra. Később meghatározandó időben. Ugyanaz, ugyanott.

*28. A francia class. irodalom köréből (XVIII. század) 1 óra.

III. Történelmi és földrajzi előadások. 29. A francia forradalom története; 5 óra, csütörtök kivételével naponként d. 12—1-ig. Ladányi Gedeon, ny. r. tanár. VIII. tanterem.

30. II. Ulászló és II. Lajos kora (1400—1526); 5 óra, hétfőtől péntekig, d. e. 9—10-ig. Szabó Károly, ny. r. tanár. VIII. tanterem.

31. Általános időszámítástan, elmélet és a görög-római időszámítás gyakorlata: szombat kivételével minden nap r. 7—8-ig. Finály Henrik, ny. r. tanár. XV. tanterem.

32. Czimerlan: 2 óra, csütörtök, szomb. d. e. 11—12-ig ugyanaz, ugyanott.

33. Afrika talaj- és néprajza; 4 óra hétfő, kedd, szerda, péntek; d. e. 8—9-ig. Termer Adolf, nyilvános rendes tanár. VIII. tanterem.

*34. Európa államrajzának folytatása: 1 óra, szom. r. 8—9-ig. Ugyanaz, ugyanott.

IV. Gyors írás.

*35. A Gabelsberger-Markovits-féle gyorsírás elemei kezdők számára 2 óra, később meghatározandó időben. Putnoky Miklós, m. tanító. XVI. tanterem.

*36. Gyakorlatok a levelezési gyorsírásból, kezdők számára; 1 óra, később meghatározandó időben. Ugyanaz, ugyanott.

*37. A vita gyorsírás elmélete folytonos gyakorlattal egybekötve, haladók számára; 3 óra, később megh. id. Ugyanaz, ugyanott.

(Polyt. köv.)

BELFÖLD.

Szászváros, febr. 27.

(Táncvizigalom szegény tanulók segélyezésére.)

A szászvárosi ref. gimnásium tanítói kara folyó év február 19-én tartá meg második táncvizigalmát a szegény tanulók segélyezésére, melyre a múlt év február 6-ki táncvizigalom tiszta jövedelméből 200 frt alapot tett le oly módon, hogy az évenként a későbbi tanítói kar által gyarapítva a czélnak megfelelő alappá nőhesse ki magát. Mint akkor, úgy most is, az általános pénzvviszonyokat és a magyarság helyi viszonyait tekintve, nem nagy reménnyel, de annál több buzgalommal és azon tudatban, hogy ha csak egy lépést is tehet a nemzetség ügyében, evvel is közelebb jutott feladatához. A mult és jelen évi fáradságát is oly szép siker koronázta, mely reményt nyújt arra, hogy kellő buzgalom mellett idővel a czélnak megfelelő eredményt mutathat fel. Ez évben a táncvizigalom rendezésénél különös tekintettel volt arra, hogy a közönség igényeit minél nagyobb mértékben kielégítse s ezáltal jó hírelt a jövőre megalapítsa. És fáradozása e tekintetben is megnyugtató volt. Legalább a nagy közönség — mely magában foglalta Szászváros és környéke magyarságának színet és javát — reggelig tartó derült hangulatából ezt lehet következtetni. Nem mulasztatom el azonban sajnálatunknak kifejezést adni a felett, hogy midőn Déva lelkes polgárai egy a mult, mint e folyó évben anyagilag annyira pártfogolták e nemes czélt, nem igyekeztek egyszersmind személyes megjelenésekkel is emelni a táncvizigalom fényét. Nekünk e két várost a szász és román elem közt központnak kell tekintenünk és minél gyakrabban érintkeznünk, háttérbe szorítva minden mellékgondolatot, hogy Hunyadmegye magyarsodását előmozdítsuk. A táncvizigalom egyáltalán minden tekintetben sikerültnek mondható. A női öltözet csin- és izlésben meglepő volt. Az egyes tánczok, úgy szintén az új változatokban rendezett füzértáncz (cotillion) igen mulatságos volt és a legszebb rendben folyt le.

Anyagi eredményeiben a helyi viszonyokhoz mérve meglepő volt, mintegy bizonyossággal annak, hogy közönségünkben még meg van a szent ügyért való áldozatkészség. Hogy jövedelmeit szaporítsa, táncvizigalmát sorsjátékkal kötötte össze. Elárusított 1541 sorsjegyet, darabját 10 kron, melyből 154 frt 10 kr bevétel volt. Így a sorsjegyekkel együtt összes bevétel 573 frt 70 kr, melyből levonva 194 frt 69 kr kiadást, maradt tiszta jövedelemnek 379 frt 1 kr. Ebből 350 frt a mult évihez csatoltatván tökécsítették; és így jelenleg az alapitke 550 frt 0 é. A mi még fenmaradt, valamint a mult évi maradvány és kamat egy pár szegény gyermek segélyezésére fordítottak.

A kisorsolandó tárgyakat a közönség szolgáltatta, részint Szászváros és környéke, részint Déva és Puj-és pedig a sorsjegyek árához képest igen csinos és értékes tárgyakat. E tér nem engedí, hogy a kisorsolt tárgyakat — melyeknek száma 228-at tett — mindenkinek külön-külön és névleg köszönetet mondjunk, hanem fogadják mindnyáján legmélyebb köszönetünket azon áldozatkészségükért, melylyel az ügyet előmozdítani törekedtek. Úgy szintén t. tanár Dózsa Dénesné, Sándor Jánosné, Deák Geróné és Vitus Lajosné urasszonyok azon buzgó fáradozásaiért, melyet a kisorsolandó tárgyak beszerzésében tanusítottak.

Ezenkívül egyesek fáradságát nem ismerő buzgósággal működtek ez ügy érdekében. Így dr. Lészay Lászlóné ó nagyság, kit eddig is valahányszor szent ügyről volt szó, ott látunk annyira, hogy nem szólhatunk városunkban jótékony czélról a nélkül, hogy ó nsga nevét ne említsük s ki mint bánya, tisztének a szó legszorosabb értelmében megfelelt. Gr. Kuhn Kocsárd ó méltósága, kinek eddigi élete a haza, egyház és nemzetség vértésására való munkálásában határt nem ismerő volt s ki most is 100 frttal járult ez alap gyarapításához. Adja az ég, hogy az elvetett jó magunk gyümölcsében mentől több ideig gyönyörködhessek.

Az alapra gyűjtöttek és jegyeket árusítottak el: T. Berivoy Lászlóné ó nsga helyben, t. Vizi Endre mérnök ur Kolozsvárt, Seps-Szt.-Györgyön Simó Dénes ref. tanár ur, V.-Hunyadon Bucs Lipót ur.

Az alap gyarapítására ajándékoztak Kolozsvárt: Gr. Mikó Imre ó nagyméltósága, 5 frt, mlts Nagy Péter, ref. püspök ur 2 frt, tisz. Herepei Gerő ref. lelkész ur 1 frt 90 kr, gyetemi tanár n. Szász Béla, ur 50 krt. T. Vizi Endre ur 1 frt 20 kr, Dáván: Mls Pogány György főispán ur 2 frt, mlgs Bodola János ur ez ügyben tett többszöri lerándulásmunkor a legszívesebb fogadtatásban részesített, ajándékozott 2 frt, t. Tajcsék József, ur 1 frt, Felül fizettek: t. Apáthy László ur 3 frtot, dr. Balog Pálné, ó nsága 1 frt, Izsekutz Pálné ó nsága 1 frt. Seps-Szt.-Györgyön az alapra ajándékoztak: t. Keres Gyuláné ó nsága 1 frt, mlgs Gyárfás Albert ur 1 frt, t. Vajna Sándor ur 1 frt, t. Bogdán András ur 1 frt, t. Bogdán Florián ur 1 frt, t. Boér János, ur 1 frt, t. Forró Ferencz, ur 1 frt, t. Fogarasi István ur 1 frt, t. Kovács Sóma, ur 1 frt, t. Fülöp Géza, ur 1 frt, tref. Farczali Endre ur 1 frt, t. András Ferencz, ur 1 frt, t. Nagy Imre, ur 1 frt, Bodor Imre, ur 1 frt, Bodor Domokos ur 1 frt, t. Vas Lajos ur 1 frt, t. Benedek Dénes ur 1 frt, Simon Dénes, ur 1 frt, Szászvároson: Dr. Lészay Lászlóné, ó nsága 20 frt, a gondúzó társaság 10 frt, gróf Kun István ur 5 frt, t. Berivoy György ur 5 frt, t. Veisz Gyula ur 5 frt, mlgs Buda Ede, ur 3 frt, t. Kapcza Gyula, ügyvéd ur 3 frt, t. Vitállyos Józsefné urasszony 1 frt, t. Vitállyos József ur 1 frt, t. Kosztin György ur 1 frt, t. Pallós Árpád ur 1 frt, t. Russzik Samuné 1 frt. Fogadják mindnyájan nemeslelkű fáradozásaik és áldozatkészségükért megkülönböztetett tiszteletünket és köszönetünket. A tanítói kar nevében.

e. n.

ref. tanító.

Az árvíz Budapesten.

A vizár a Gellérthegyről.

Február 27.

A „Hon“ mai rendkívüli számában a következő leírást olvassuk:

A legnagyobb részben látványt nyújtják most a Gellérthegy ormai. A szomorú, az irtózatos látványt, láthatlan fenségében.

A Duna, kit hízoló szóval „fejedelmi-nek“ nevezünk mindig; „lázárdóvá“ lett s mint a torradalom, özönlik végig az országon.

Messze Ó-Budától s az upjesti kikötőtől kezdve egy szélesen elterülő faközöld ár, melynek felszine nem tükör, hanem zagyaléka a jégtábláknak, a feketétől a fehérig minden árnyalatú a szennyes szinnek s a jég közt uszó gereda, deszka, háztető, nádkéve, hordó-halmaznak, közte egy-egy tört hajó palánkjának rikító szinre festett töredéke. Csak a harmadfél lánchíd mutatja, hogy ez nem tenger-öböl, hanem folyam.

Észak felől a Margitszigetet, Dunaszigetet és pesti szigetet csak a vízlapból kimeredő fák és épületek jelölik. Budán a főút egész hosszában meglátszik, a mint egyik csónak a másikat váltja rajta, mintha Velencez lagúnája volna az. Az ottlakóknak lelmi szert csónokokon hordanak, pék, mézsáros, maga a postakihordó is csónakon jár házról-házra s az ablakokon adogat be holmit. A jobbparti kőparton belül is áll a víz egész a várkert faláig.

Átellenben a testvérváros Pest, feleséges palota-tömegével, melynek a széles ár már utolsó lépcsőit nyaldossa. A reggeli naptól élesen megvilágított építményi dőlőből fölött egy modulailan sötét ködtömeg borong. Nem füstfelleg az: talán a permanens sahajtás köde az, a mit az a gondolat támaszt, hogy csak egy órai vész kellett volna néha (a víz már az utolsó lépcsőjét csapkodta a kőpartnak) s az a százmilliókat érő kincs, büszkesége az országnak félszázadra el van pusztítva.

A sors elengedte ezt a keserű órát s helyette kitöltötte azt — a szomszéd Csepelszigetre. Ott most nines száraz föld egyéb, mint a keleti homokbuckák. A helység tornyai a vízből merednek elő s hol van a sziget széle, azt csak a bokrok, fák hegyei körvonalozzák itt-amott. S ez így terül el messze, a meddig a láthatár aláhalik. Tízszere a mi vérünknek remegnek ott hajléktalan, éhezve, kétségbeesve s milliói a nemzeti vagyonnak mentek kárba. De azoknak mentségére siethet Budapest s a mit elvesztett egy vidék, azt kárpótolhatja az egész ország, fogja is tenni! Kötelessége leend. Mig Budapest elpusztulása az egész ország veszedelme lett volna.

A budai oldalon, délre a Gellértől a víz közepén felmeredő gyármérmények mutatják, hogy hol volt egy hét előtt a lagymányosi nagyjövedelmű telep. Óriási nagy négy-szögű udvarok, fákkal szegélyezett kertek, egy darab rámba foglalt halál A vasuti töltés mindkét oldalán tenger, a mit most a felkelő nap meg-aranyoz.

Még korán van, esendés minden; csak a zugó ár robogása hangzik fel tengermorajszerűleg. Most egy-éles üvöltés szakítja meg a cse-

del. Egy gőzhajó jeladása az. A pesti parttól egy nagy kétkéményes loviathan válik el, két teherhajót vontatva magával. Csak úgy harsog a jégzaj, a mint végig kanyarodik közötté. Még tegnap könyörgött a Dunának, hogy ne bántsa s ma már a hátrára gázol! Ez a három hajó szállítja az lelmi szereket az alvidékre, miket a kormány küld szétosztás végett, öt perczen telik bele s már az összekötő lánchíd izezete alatt hajolnak kétfelé kéményei. Egy másik gőzös a felső Dunára indul. S azután két kis propeller kezd végig dongni, mint egy vízbogár a jeges áron, egyik partról a másikra átkalandozva.

Most egyszerre meglevenül a holt kép. A felülről jövő egész halmaz épületfát alá s arra egyszerre két három, utóbb tíz, tízenöt csónak lódul elő mindkét partról, három embertől hajtva, s azok, mint a virgoney csik sikamlanak keresztül a jégtorlatokon, s a mint az uszó zsákmányhoz érnek, a hajósok kiugrálnak a jéglapokra, szétszedik a deszkákat s átrakják csónakjaikba, a mennyi felfér: amott egy egész kaput fektettek keresztül a csónakon. Majd meg hordókat fogdosnak el, s vontatják magok után a partra. Ez mind „res nullius“ már. A „senki vagyona!“

Azután egy más zsákmányt hoz ismét a hullám. Az is a „senki vagyona“ már; de azért nem mozdul meg sehonnán valaki. Zsup és nádkévek, barna szarufák, a szegény ember házának roncsa az. Az uszik a végteleben. — Pedig ez volt a legdrágább vagyon; mert a kié ez volt, annak ez mindene volt. J. M.

Budapest 5 óra után. Ráth Károly főpolgármester Tisza Kálmán miniszterelnöknek a levélt olvassa fel, melyben tudatja, hogy Hohenlohe herczeg, ó felsége első főudvarmesterétől azon utatástát vette, miszerint a királyi várak szomszédaságában levő fegyverszertárpület és a királyi lovarda s istállóépület emeleti üres helyiségeit az árvíz által sujtottok s az elől menekült fővárosi lakosok elhelyezésére és használatára engedje át.

Ujlakon 20 ház bedőlt, 30 me-repedt, Ó-Budán igen sok ház meg van repedve. A császárfürdő körül különben a víz apadása nagyon látszik, sok helyt lehet járni, hol előbb a víz a közlekedést egészen megakadályozta.

Esti fél tíz órakor Szeniczey Ödön képviselő három magántáviratot hoz a bizottságha. A táviratok Paksról jöttek s az utolsó esti 6 órától keltette hírt tartalmazza, hogy a jég Paksnál a Sárkánygödör mellett megindult, s a város minden veszélytől megszabadult.

A bizottság, mint itt már szokássá vált, örömfelkiáltással fogadta a sürgönyöket, s a kimerült bizottsági tagok körül többen azonnal hazatértek aludni.

E hírt a kormányhoz érkezett s a bizottsághoz később leküldött sürgönyök is megerősítik. **A hármas szigetnél a Duna ma este teljes erővel zajlik.**

Egy 11 órakor feladott ercsii távirat így hangzik: A jégindulás borzasztó veszélyt hozott ránk. Az alsó rész el van öntve; sok ház összedőlt.

Az ezutáni táviratok nagy részben az aludnáról szólnak, s mindenütt a jég megindulását jelentik.

A bizottság csak most lélekzett fel. Egy küzdalemml teljes hét mult el fejtünk felett, s a szabadulást biztosan csak ma remélhetjük.

A víz Budapestén ma reggel óta folytonosan apadt. Az apadás azonban oly lassu volt, hogy reggeli 6 órától esti 5-ig alig haladta meg a 4 hüvelyket, 12 órakor a vízállás **22 l. 2. h.**

Törvéyszéki csarnok.

Folyó hó 26-án úgy végtárgyalást tartott a királyi törvéyszék, melyekben előlöl volt Papp Leontin, bírák: Nesztor János, Horváth Kálmán, ügyészséget képviselte kir. ügyész Bodor László.

I. Vádolt Molnár Simon, 1870-ben mint Helli Adolf cselédje, idegen kulccsal fölnyitotta a raktár ajtaját, onnan a nyitott ajtón káros iródjába ment és Wertheim-féle szekrénye alsó tartályából több ízben tetemes mennyiségű pénzt, a raktárból pedig italokat és egyéb ingóságokat lopott. Tettét beismert vádlottat ügyész 2 havi börtönrre kért elítélni, a törvéyszék 1 havi börtönt szabott.

II. Richter János helybeli grás, ki már büntetve volt hamis bankjegyzésért, folyó évi január hóban Lovász Vidortól egy 120 frt értékű arany órát vett át igazítás végett s azt a helyi zálogintézetnél 28 frtig elzálogosította. Ügyész sikkasztás büntényeért kérte vádlottat 6 havi börtönrre elmarasztalni. Törvéyszék abból az indokból, mert Lovász V. az órát visszakapta és csak 30 frt kárt szenvedett, vádlottat felmentette a sikkasztás büntény vádja alól és áthágásaért két heti szigorú fogságra ítélte. Ügyész fölhevást jelentett.

III. Fisch Géza cipész tanuló folyó évi január hóban gazdája Hitzkovics Sámueltól 2

pár cipőt lopott és Fisch Mór, Vinczi Mihály segédkezése mellett elárulotta. Főtettest a törvényszék 1 havi súlyos börtönrre, társait 1-4 havi fogságra ítélte, mely ítéleten felek megnyugtattak.

IV. Nyizsator Juon, bekecsi napszámos 1873. Bokor János birtokostól, ki vádlottat több társaival cséplés végett munkára fölfogadta, társaival egyetértve egy zsák törökbu-zát lopott. Tettét beismertő vádlottára ügyész 6 havi börtönt kért. A törvényszék három havi börtönrre ítélte. Társai már ezelőtt elítéltek.

Nyiltszámadás.

A maros-ludasi községi iskola javára 1876-ik év február hó 12. tartott tánczvizigalomban alkalmával bejött 257 frt. kiadás volt 81 frt 13 kr. Levonva a tartozást a bevételből marad tiszta jövedelem 175 frt 87 kr.

Felülfizettek: Méltóságos Szilvássy Béláné, gr. Wass Antonia, Grófnó mint a ház asszonya egy jegyért 10 drb. cs. kir. aranyat. Méltóságos Szilvássy Béla ur 5 frt. egy jegyért; T. Konrád István 5 frt. T. száva Gábor 1 frt. Tisztelendő Papp Bazil 1 frt. Tisztelendő Mayer Bazil 1 frt. T. Tamásy Péter 5 frt. T. Segesdi Jánosné 4 frt. Méltóságos Wass Albert ur 5 frt. Egy névtelen 5 frt. T. Simó Géza 1 frt. Ifj. T. Muzsny József ur 2 frt. Csombord István ur 1 frt. T. Oszterlamm Tofor 1 frt. T. Hílf Kálmán 1 frt. T. Belényey Sigmund ur 1 frt. T. Márkus Ferenc 5 frt. T. Horváth Albert 1 frt. T. Keresztes Áron 1 frt. T. Eczen Sándor 1 frt. T. Hajek Nándor 2 frt. T. Szentkirályi Géza 1 frt. Ifj. Benkő Elek ur 1 frt. T. Kifá János ur 1 frt. T. Laczhelyi Frigyes 2 frt. Mlts gr. Bethlen Géza 5 frt. T. Recse Tivadar 2 frt. Egy kolozsi névtelen 1 frt. T. Deutsch Sámson 2 frt. T. Bede Károly 2 frt. T. Pollák Mór 1 frt. T. Stern Herman 2 frt. T. Heller Jakab 2 frt. T. Rappaport Max 5 frt.

Fogadják a nemes adakozók iskolánk érdekében tett adakozásukért forró köszönetünket. Maros-Ludas, 1876 febr. 25.

Az iskolaszék nevében:

Felföldi Elek, Hantz Pál,
pénztárnok, iskolaszéki elnök.

Nyárádi Dénes,
iskolaszéki jegyző.

A „KELET” magán-távirata.

Feladott Budapestén február 29. 11. ó. 30 p. d. u.
Érkezett, február 29. 11. ó. 45 p. d. u.

A Duna felső részéről újabb áradásokat jelentenek. Komáromnál a víz nő, a Csallóköz összes helységei, Győr-megye 55 községe, Esztergomban 400 ház víz alatt van; itt a fővárosban a vízállás tegnap roppant lassan apadt, ma ugyanannyival árad. A Duna Paks-ig folyamatosan, a Csepelsziget kára nem oly roppant nagy; Szent, Solt, Szabad-szállás s több helysége a víz által elárasztatott. Királyunk 15,000, királynénk 10,000 forintot adott a károsultaknak. A király a vízveszély ügyében kényszerítet Tisza Kálmánhoz, jelentést és erőlyes intézkedéseket meghagyva.

Bede Kovács ma horvát miniszterre neveztetett ki.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, febr. 29. 1876.

„Rég veri már a magyart a teremő” s még sem fáj ki a sujtó kez, mely csapást-csapást osztogat, mintha áldozatul szemelte volna ki a balsors ez árva országot s kipusztítására esküdtek volna össze még az öntudat nélküli elemek is, oly irgal-

matlanul ragadják ki ezrek kezei közül a befaló kenyeret is. A főváros és környékének állapota szívet rázó s azon fedél nélkül maradt lakosok jajgatása, kik a hullámokba látták veszni sok évi keresményüket, elhatnak hozzánk is. Az emberi könyörület nevében kérjük olvasóinkat, hallgassák meg e siró hangokat, hadd indítsa meg szívüket ez a töltő nyomor s kinek módot adtak rá a jobb napok, ne sajnálja fillereit a „magyarországi árviz károsultak-tól.” A férj költsön pár forinttal kevesebbet neje uszályára; az uraknál ez évben egyszer legyen az asztalon a csemege egy fogással, a pezsgő egy pár üveggel kevesebb; a kártyaasztal mellett vagy a palaczkok között gondoljanak az éhezőkre s vonjan meg mindenki magától egy kis élvezetet, hogy kenyeret adjon azoknak, kiktől még ezt is megvonta a végzet. Lapunk örömmel közvetíti az adományokat s minden héten a süjtöttakhoz juttatja. Qui cito dat, bis dat.

Adakoztak: A „Kelet” szerkesztőse 5 frt. Burckhardt Ágostonné ivén eddig 16 frt. 70 kr. Derzi József 2 frt. Szász Domokos 2 frt. Sándor Kálmán 2 frt. Összesen 27 frt 70 kr.

— **Deák Ferenc** emlékszámba Dombrády Gyula uról Sz.-Udvarhelyről a következő adományokat vettük, mint az Udvarhelyszék kerületi biztosság pénzügyi személyzetének gyűjtését: Dombrády Gyula, főbíró 3 frt. Szentpáli Gyula, szemléző 1 frt. Pósis Vince, szemléző 50 kr. Kiss Ferenc, fővigyázó 50 kr. Lukács Mózes, fővigyázó 50 kr. Luts János, fővigyázó 30 kr. Nagy Ferenc, fővigyázó 50 kr. Széles Lajos, fővigyázó 30 kr. Beruk Péter, vigyázó 50 kr. Hersch Sámuel, vigyázó 10 kr. Pap István, vigyázó 50 kr. Toth Ferenc, vigyázó 50 kr. Zaher Ignátz, vigyázó 30 kr. Összesen 8 frt. 50 kr. Átszolgáltatunk rendeltetés helyére s kérjük olvasóinkat, a ki teheti, ne fossza meg magát a tudattól, hogy Deák Ferenc emlékének felállításában része volt. Magát tiszteli meg a nemzet, ha nagyságához méltó lesz az emléket, melyet legnagyobb fiának emel! Szerkesztőségünk az adományokat örömmel közvetíti.

— **Erdélyi Marietta** k. a. színházunk jeles vendégművésznője már megérkezett körünkbe s holnap szerdán, lép fel a „Szavillai Borbély”-ban. Érdekkel nézzünk a vendégszerelés elé.

— **Tóth Ede** néhai jelesünk gyászemlékeztél ma a Falu rossza kerül színe valószínűleg ezuttal is zsúfolt ház előtt: vasárnap pedig „Kerekes András és szeretője Pirok Panna” népszimni adatik, melyet szintén Tóth Ede irt.

— **A világhírű svéd családgyanok**, kik Kolozsvárra március 14-ére és 15-ére érkeztek, március 13-án Marosvásárhelyt szándékoznak felépni s a jegyeket nagyon is fellelőgött áron (Támlásszék 3 frt, zártsek 2 frt, karzati állóhely 50 kr.) árulják.

— **A Tóvisről** K.-Fehérvárra menő vasútvonal febr. 26-án 70-80 darab juhban haladt át, s ezeket összeszuzta, a nélkül, hogy a vonat maga legkisebb sérülést szenvedett volna.

— **A n.-szabeni jogakadémia** tanári testülete Deák Ferenc nagy hazánkfa emlékére egy alapítványt tett, melyből ez intézetnek szorgalmas növekedési jutalmaztatni fognak. A tanári testület felhívja az intézet barátait, s különösen azokat, kik tudományos képzettségüket ez intézetnek köszönik, hogy segélyüket ez alapítól ne vonják meg.

— **Az aranyos vize** is rakonazatlan-kodik s már is annyira kiöntött, hogy Gyéres és Torda között meg szakította a közlekedést; az omnibusnak, mely utójára közlekedett alakain hatott be a víz.

— **Marosvásárhelyi hírek.** A korcsolya egy let ma huszággyökden rendezt bálját. A zenekedvelők egylete hangversenyt rendez. A vásárhelyi Dalkör május hóban szenteli fel új zsúfját. M.-Vásárhelyt a tankötelezettek 3/4-ada egészen iskolaként 1800-an felül áll az iskolát nem gyakorló lészama. Betörés s tolvajság történt Várhelytől, Csákyan kereskedőtől 7 szalonnát és ágyneműt loptak el. Blau Gyula a börtön hangversenyt rendez Maros-Vásárhelyt — A Maros vize ez idő szerint nem „folyik csendesen”, hanem vízáradással fenyegeti a várost, a szesgyárakban már behatót a víz. Az Elba uévú vásárhelyi mulató helyet diszkartelt látják el és már hozattak is egy szakértő diszkartest. D. Boér Emma f. hó 24-én vé-

gezte be vendégszereléseit Maros-Vásárhelyt, hol igen rokonszenvesen fogadták. A zsúfolt színházban volt taps, kihívás és méltó tünetés a maga teljes mértékében. Nyóki színház, mely egy pár jó tagot leszámtitva, föltötte gyarló, március 5-ikéig marad M.-Vásárhelyt. Marosin 6 30 éves jubileumát Várhelyt március 4-ikén a „Csőd” előadásával tartja meg. Alarczs bál lesz vasárnapon. Gyermebbál volt február 19-én, a mely minden tekintetben sikerült. A koszorú estély bevétel 570 frt kiadás 299 frt 24 kr. Maradt 270 frt 74 kr; ennek felerésze a dalkör, fele része a zenekedvelők egylete javára jutott. Ime Maros-Vásárhelyt tudnak defizit nélkül is mulatni és ebből arra következtünk, hogy ott a luxus nem oly nagy, mint itt.

— **Köszönetnyilvánítás.** Értette-temem nélkül kiirattott a „Kelet” egyik közelebbi számában, hogy Kovács Márton az árvaházi közcatorára nem négy, hanem 6 forintot ajándékozott. Nagy utánjárással kiderítettem, hogy a 4 forinton kívül, melyet én vettem át, még 6 frt adatott. Nagy Lajosné bizottmányi tagnak ki azt később átszolgáltatta, e szerint 10 frtot vett át a bizottmány Kovács Mártontól, melyért köszönetet mond a bizottmány nevében, biz. Elnök gr. Bethlen Ferencné.

— **Szebenszékbe** kebelezett Kis-torony községének egyik buzgó erdőről ője csütörtökön az erdőbe kiment; itt egy mocsárba sülyedt, honnan a kétségbeesett erőlködések dacára sem tudott kimenekülni. Az iszap áldozatát keményen tartotta. Örökig tartó segélykiáltások után oda érkezett egy más erdőről, de a szerencsétlent nem tudta az iszaphól kihuzni. Erre gyorsan a községbe utazott segélyt hozandó. Midőn a segítség megérkezett, már késő volt: az iszapba merült csak nagy fáradsággal tudták kivonni, de az mentőnek kezei közt meghalt. A szegény embert lóporokozók közé gondosan bepakolták, de életét még sem mentették meg.

— **Nyilvános köszönet.** Műkedvelő társulatunk f. évi február 6-án a zilahi ev. ref. papbérválság alap tőkegy gyarapítására szini előadást rendezvén, a megnevezett jótékony célra az alábbirtak — kiknek nevét tiszteltet és hálás érzellettel jegyezzük fel — tettek felülfizetéseket: Méltóságos gr. Wesselényi Miklós ur 8 frt, mltsgr. Bányi Farkas ur 3 frt, tkt. Kiss Lajos ur 2 frt, T. Klakner Gyula ur 60 kr, T. Nay Dani ur 35 kr, T. Bees-Béla ur 30 kr, összesen 14 frt, 25 kr. A kegyeletes jótékonysegért fogadják a melyen tisztelt felülfizetők a zilahi műkedvelő társulat szíves köszönetét. Kelt Zilahon, a „zilahi műkedvelő társulat” választmányának 1876. febr. hó 11-én tartott üléséből. Dénes Lajos, társulati jegyző.

— **A Tóth Ede haláláról** szóló jelentés így szól: Özvegy Tóth Edéné, született Benedek Veron, mint hitestárs, Tóth István mint atya, Tóth Teréz, férjezett Fejes Lászlóné és Tóth Bertalan mint testvérek, Fejes László mint sógor, fájdalomtól lesújtott szívvel tudatják Tóth Ede, a nemzeti színház és a Kisfaludy-társaság tagjának, hosszas szenvedés után, f. hó 26-án est 8 óra 20 perczkor, tüdő-szélhűdés folytán, élete 32-ik évében, bekövetkezett halálát. A megboldogult hült tetemet, a ref. egyház szertartása szerint, f. hó 28-án d. u. 2 1/2 órákor fognak a keresési ut melletti temetőben eltakarítani. (Lakás: VIII. ker. vasútcsa 17. sz. l. e.) Béke poraira! — Az iróikör ma tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy ezen kitűnő tagjának koporsójára, miután a kör elnöke Szilgileti Ede a nemzeti színház nevében fog beszélni, alelnöke Hatala Páter által tesz egy emlékkoszorút. A kör tagjai a kör helyiségéből testületileg mennek el a temetésre s a kör helyiségben már ma kifüggesztették a gyászlobogót. Tamásy holnap reggel egy igen szép és nagy koszorút tesz le Tóth Ede koporsójára, két szalaggal, mely egyiken a „Falu rossza” a másodikon pedig: a „Falu rossza szerzőjének” áll.

— **Meghívó.** Több időközben beérkezett és sürgős elintézésre váró tárgyak letárgyalása végett van szerencsém Dobokamegye bizottságát a folyó évi martius hó 14-dikén délelőtt 10 órákor tartandó rendkívüli közgyűlésre összehívni. Ezen rendkívüli közgyűlés tárgyai: Kormányrendeletek és leiratok és pedig: 1. A nagyméltóságú m. kir. miniszterelnök urnak:

a) mult évi 4837. eln. sz. leirata, melyben özvegy Mária Anna Császárné és Királyné u Felsége által a megye részvét-felirata tett nyilatkozatát tudatja; b) mult évi 1749. m. eln. sz. leirata, melyben értesíti a megye közönségét miniszterelnökké lett kinevezetéséről. 2. A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter urnak: a) mult évi 65968. sz. rendelete az 1876. évi egyenes adó kivétel munkálatait megindítása iránt; b) mult évi 62425 sz. alatti leirata a közadónak a szolgabírák által leendő felhajtása iránt. 3. A nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak: mult évi 29941. sz. az oktatásügyi állapotáról szóló 1873. évi jelentése; 4. a szentesített törvények kihirdetése; 5. az 1876. évi közmunka előirányzat megállapítása; 6. az elhalt földadó bizottsági tagok helyébe újak választása. 7. Törvényhatóságok átiratai. 8. Egyéb hatóságok átiratai 9. Miniszteri rendelet fogymli ügyben. 10. Egyesek kérelme. Szamosujvárt, 1876. január hó 29-kén. Br. Bánffy Dániel, főispán.

— **Madridban** febr. 27-dikén a kép viselőkamara megalakult. Posada Herrera elnök-ká választott. Castelar tiltakozik a képviselők megbeszélés ellen. Canovas a képviselők tetszése közt azt feleli, hogy a tiltakozás időszertlen. Hivatalosan jelentik, hogy Martinez és Rivera tábornokok egyesültek s Vilate ellen indultak a carlisták maradékát szétüzni s az országot a francia határokról kizsitítani. Loma tábornok sürgönye azon carlisták nyilatkozatai után, kik a fegyvert letették, azt jelenti, hogy don Carlos a még nála maradt tizenegyvez zászlóalját a fegyver letételére felhatalmazta.

— **Szegény menekültek.** A lipótvárosi templom alatt levő üres kriptákkal népesült meg e szomorú napokon. A legszegényebb emberek, kiket veszélyes lakásokról el kellett szállítani, vagy a víz által ki lettek öntve, körülbelül százan foglalnak ott helyet. Férfi kevesebb, többnyire asszonyok és gyermekek áll a társaság. Vannak köztük betegesek is, állapotuk általában igen szánalomra gerjeszt. Inkább ronny, mint ruha, a mi testüket fedi s minden család mellett rendezetlen halomban fekszik holmija. A belépő tüdőjére erős, nehéz levegő tolu.

— **Az árviz alkalmával** a gőzmalom munkások által lakott részvényház kiürítése körül önfeláldozó buzgalommal különösen Markus István képviselő tűnt ki, ki ott mint a nemzeti hajósegély egyik csónakának parancsnoka működött. Egy egész ház lakosságát s ágy- és ruháneműt az ablakokon át ő mentette meg. A tele csónak már épen indulni akart, midőn egy asszony jöveden felkiltott: Hát a lábatlan ember! A ház egy félreeső zugában ugyanis egy szegény szerencsétlenül járt munkás feküdt, kinek a malomban szenvedett sérülései következtében mindkét lábát amputálni kellett. Markus e kiáltásra újból visszavezette a csónakot, s a szegény nyomorékokat falábaival együtt az ablakon át ölőben hozta ki, s a többi megmentettel együtt biztos helyre szállította.

— **Necrolog.** Helybeli kereskedő Nik Ferencz maga és testvérei valamint közeli és távoli rokonai nevében mély fájdalommal jelenti, hogy a gondos édes anyja, özvegy Nik Józsefné született Krémer Rózália, életének 81-ik, özvegységének 38-ik évében, febr. 27-én d. u. 2 órákor végelegyengülés következtében megszűnt élni. Béke poraira!

— **A szép Elba-hídja,** melyen át Risa mellett a lipce-dresdai vasút közlekedik, nincs többé. Mult kedden délután 4 óra 15 perczkor a hid egy oszlopát elsodorták a hullámok, mire a hid is azonnal a mélységbe zuhant. Egy pillanat alatt mindenestől eltűnt a szép építmény, s romjait magával sodorta az ár. A vonat csak 10 percczel előbb haladt rajta keresztül.

— **Izabella** spanyol királyné Madridban. Mint Párisból. jelentik Izabella királyné február 26-án Madridba utazik. Biaritzban Alfonz király fogadja s elkíséri a spanyol fővárosba. Csak nyolcz napig fog ott időzni s azután Sevillába utazik, hol állandóan fog lakni az Alcasar-palotában, melyet számára berendeznek. Párisi palotájában minden előkészület meg van téve az elutazáshoz.

— **Egy kőszén-gázás** kút. Özvegy Meskó Miklósné e-társai lakosnó kertjében nem régiben kutat ástak. A munka végre felé a kutások a 7 ölnyi mélységben különös foj-

tó szagot kezdtek érezni, mely óráról-órára fualasztóbb mérvben lépett föl, lannnyira, hogy a munkások végre féltek a kiba beoreszkedni. Az egyik azonban mégis lennt; ánde alig ért a kut fenekére, rögtön szőrtet halt. Utána leereszkedett egy másik is. hasonló sorban részesült. Ekkor már senki nem merészkedett le az öldölő kutba; hanem sáklya s kötélhurok segítségével huzták ki az erencsétlen megfulladtakat, kiket semmiféle mentő módú nem lehetett életrehozni. A néprpant izgatottságban van, annyival is inkább mivel E.-Tarsán sok kutat ástak egy irányba nevezett kuttal, s mégsem fordult elő ebt hasonló eset. Mondják különben, hogy az ominosus kútból csakugyan kőszéntörlemeket hoztak napfényre, s minthogy a vidék talaja csakugyan homokos, meszetes törlemék aljába, nem lehetetlen, hogy közelében gazdag szén telepek léteznek.

Az erdélyrészi piacok árjegyzéke.

— **M.-Vásárhely** piaci árai febr. 28-ról, 1876. egy hectoliter Tiszabuzza 4 frt 60 kr, rozs 3 frt 16 kr, elegybuza 3 frt 10 kr, zab 1 frt 90 kr, 100 kgr. éna 3 frt — kr, alomszalma — frt 70 kr, szalma 90 frt, egy köbméter fa nem usztat — frt — kr, usztatott 14 frt 40 kr, egy gr. fagygyugyter-gya öntött 64 kr. nyújtott — frt 60 kr, marhabusz 32 kr, konyhalisz 12 kr, Rizs 26 kr, 1 liter gyöngykása 56 kr. rsó 12 kr, lenese 12 kr, paszuly 10 kr, köles 16 kr, egy hectol. burgonya 1 frt 40 r, 100 kgr. egy vanyu káposzta 14 frt — k egy kgr. só 9 kr, disznózsir frt 90 kr, szsír — frt 90 kr, bors 1 frt 16 kr, hagna. 12 kr, fokhagyma. 26 kr.

A szamosujvá piaci árai febr. 21-ről. 1876 egy hectoliter Tiszabuzza 6 frt — kr. Elegybuza 3 frt, 80 kr. Rozs 3 frt 60 kr. Zab 2 frt 55 kr. 10 kgr. Széna 3 frt — kr, Alomszalma 75 k Zsupszalma — kr. Egy köbméter nem usztott fa 5 frt. Egy kgr. Fagygyugyterya öntött 38 kr. Marhabusz 26 kr. Konyhalisz 15 kr. tisz 36 kr, egy liter Gyöngykása 21 kr. Bor 10 kr. Lenese 8 kr. Paszuly 7 kr. egy hectoliter Pityóka 1 frt 75 kr. egy kgr. Disznózsir 1 frt 5 kr. Bors 1 frt 5 kr. Hagyma s krajczár Fokgyoma 32 krajczár.

Távirati tudósítás a beszi tőzsdéről

Február 28-án 5% Maliques 68 frt Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 72.75 frt. 1860-iki államkölcsön 11.50 Bankrészvények 8.84 Hitelrészvények 176.25 London 114.50 frt. Ezüst 10360 Cs. r. arany 5.39 1/2. — Napoleon'or 9.19 10Cmark német értékű 56.45

Urbéri kötvények: Magyarországi 77.80 Temesvári 7675 Erdélyi 7. — Horvátországi 86. —

Feladás szerkesztő: Békcsy Károly.

Legnagyobb raktár Optikai cikkekben

Kolozsvárt **Csapó Sándor** nagy bazarjában találato

acél, szaru, tekenősbéka, pxfong, uj esztét, aranyba foglalt szemüvegek éresíptetők, Lognetek, színházi lát- és távcsövek, nagytüvegek, Compasok, microscopok, lapórák, stereoskopastek, barometerek, hőmérők, vízmérőkek, bor, sör, must, szesz, etetmerők, különféle minőségűek.

A vidéki megrendelések legnagyobb figyelem mellett teljesítettek.

Sz. 310. 1876.

(70)

(2-3)

Árverezési hirdetmény.

Alírt szolgabírói hivatal részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a maros-ludasi összes birtokossági és községi limitált korcsmaing 1876-dik év április 24-től kezdve három egymásután következő évre, nyilvános árverezés útján folyó év mártius-hó 8-kán d. e. 11 órákor,

Maros-Ludason a község házánál haszonbérbe fog adatni.

Az árverezési feltételek a község házánál, a hivatalos órákban bármelyik napon megtekinthetők.

Maros-Ludason, 1876. február 23-kán.

DEÁK SÁNDOR, szolgabíró.

(43)

(3-24)

Liebig 4 goldene Medaillen. 4 Ehren-Diplome.

Company's Fleisch-Extract

aus FRAY-BENTOS (Süd-Amerika).

Nur ächt wenn die Etiquette eines jeden Topfes nebenstehenden Namenszug in blauer Farbe trägt.

Kapható CSIKI IMRE fűszerkereskedésében Kolozsvárt.

Beküldetett.

VILLÓSAVAS MÉSZSZÖRP.

A villósavas mézszörp — párisi gyógyszerész Grimaud és társaitól — hatásos mellbajok, gúrcsók köhögés, rekedtség, gyomorhurut, légcső-ágak gyulladását ellán, számos utánaára adott alkalmat, a melyek nem bírnak hasonló becses s másként vannak készíve.

Azon betegnek, a k k Grimaud és társa párisi gyógyszerészek valódi villósavas mézszörpöt áhajják bírn, sziveskedjenek mind-n palaczkon az alkalmat követelni.

Azon gyárosok, a kik a raggyerre csak ezt a megjegyzést teszik: „Grimaud és társa szent Párisban,” részedik a t. cz. közönséget.

(72)

(1-3)

Bérbe adandó legelő.

Özvegy báró Wesselényi Józsefné gróf Mikó Anna ó m'ga mező-őri tagosított birtokából 158 hold, kúttakkal ellátott, a virágos-völgyi vasúti államástól félórára fekvő terület e f. 1876-dik év Szent-György napján kezdve bérbe kiadó. Értekezhetni Bitai Gyula gazdatisztal Mező-Örben, utópostá Kolozs.

(61)

(2-3)

Kiadó szállás.

A bel-középutca 30 sz. alatt van egy 9 lakosztályu szállás

Szent-Györgynapra kiadó. Értekezhetni ott helyett a tulajdonossal.

Épen most jelent meg

s **Stein János** könyv- s zenemű kereskedése által megszerezhető:

A REVISOR.

Vigjáték 5 felvonásban. A revisorról. Levéltörédék. A resor megoldása.

Utójáték egy felvonásban.

Irta GÓGOLY VASZILYEVICS MIKLÓS. Kiadja a KISFALUDY TÁRSASÁG. Ára 1 frt.

DOONE LORNA

Regény Exmoorból. Irta BLACKMORE R. A. angol fordította MUDRONY PÁL. Ára a 4 kötetnek 4 frt.

Titmarsch Sámuel histo-iája.

Regény. Irta THACKERAY. Fordította ifj. SZINNYI JÓZSEF. Ára 80 kr.

Deák Ferencz élet- és jellenrajza. Ára 30 kr.

OTTHON.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő havi közlőny. Szerkeszti SZANA TAMÁS.

TARTALOM:

A kaluger. Elbeszélés, László Mihálytól. — Otthon. Kültőny, Hajnaloktól. — A hóvihar. Beszély, gróf Sollohubtól. — Tompa és a k. Csikási Józseftől. Poé Edgar végpercei. — A roccó és a czopf harsza. — Irodalmi szemle. Ára 70 kr.

Az élet komédiásai

Regény. Irta JÓKAI MOR, A 7 kötet ára 7 frt.

Nyomtatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájánál az ev. ref. tanoda betétivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.